

Eğitim Alanında Kültürel Miras Eğitimiyle İlgili Yapılan Lisansüstü Çalışmaların Değerlendirilmesi

Dr. Onur BATMAZ

Yozgat Bozok Üniversitesi
Yozgat/Türkiye

Abstract

This study, which was conducted to evaluate the postgraduate studies on cultural heritage education in the field of education, is a study in the descriptive survey model. In this study, document analysis technique was used. Data related to the study were collected with the form prepared by the researcher and receiving expert opinion. In the detailed search section of the National Thesis Center database, the theses were examined by selecting the subject "Education and Training" and searching for the word "cultural heritage" in the thesis name. In addition, "culture" and "heritage" were written in the words to be searched in the advanced search section, and the search type part was selected by selecting "include". As a result of the screening, the studies on "Education and Training" were examined, and the postgraduate studies that were not included in the first screening were also included in the scope of the studies to be evaluated. As a result of the scanning, the studies reached as of January 2023 were evaluated. Descriptive analysis technique was used in the evaluation of the obtained data. As a result of the research, it was seen that the studies on cultural heritage education in the field of education mostly belong to 2019. In addition, it was concluded that the majority of the evaluated studies were at the master's level and were related to the social studies education discipline.

Keywords: Cultural Heritage, Education, Postgraduate, Thesis

Giriş

Bireylerin bir araya gelerek oluşturdukları ortak maddi ve manevi unsurların bir bütünü olan kültür, toplumların sürekliliğini sağlayan ve toplumlara özgü olan bir kavramdır (Batmaz, 2022). Türk Dil Kurumuna göre kültür, "Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü"dür (TDK, 2019). Kültür, bir ülkenin, bölgenin veya topluluğun geçmişten günümüze kadar ulaşan örf, adet, yaşam tarzı, inanış, el sanatları, beslenmeleri, değerleri vb. unsurları içeren kapsamlı bir kavramdır (Diker ve Deniz, 2017). Dolayısıyla yapılan tanımlara bakıldığında kültür kavramının çok boyutlu bir kavram olduğu görülmektedir. Kültür, toplumlar tarafından

korunabilir, farklı kültürlerle etkileşimde bulunarak zenginleşebilir ve sonraki nesillere de aktarılabilir. Böylece kültürel mirasın temeli oluşmakta ve kültürel miras kavramı da ortaya çıkmaktadır (Batmaz, 2022). Kültürel miras, bireyin içinde bulunduğu zaman dilimlerinde geçmiş birikimlerinden faydalanarak zenginleştirdiği ve sonraki nesillere aktararak süreklilik sağladığı veriler dizisidir (Çankaya, 2006). Kültürel miras, geçmiş ile bugün arasında bir bağ oluşturmanın yanında hem toplumsal birlikteliğe katkı sunmakta hem de bireylerin ve toplumun başarılı olmasına yardımcı olmaktadır (Sidekli ve Karaca, 2013; George ve Jones, 2008). İlk zamanlarda sadece tarihsel ve sanatsal açıdan değerli olan büyük anıtların korunmasını içeren kültürel miras kavramı, günümüzde ise bireyler için belli bir anlam ifade eden ve kültürel olarak her şeyi içeren çok daha kapsamlı bir kavram haline dönüşmüştür (Aslan ve Ardemagni, 2006; Howard, 2003). Kültürel mirasa ve unsurlarına yönelik farkındalığın artması, bunların korunması ve gelecek nesillere aktarılması için toplumdaki bireylere ve kurumlara önemli görevler düştüğü aşikârdır (Batmaz, 2022). Nitekim Scovazzi (2015) de kültürel mirasın aile ortamında ebeveynlerden çocuklarına, okulda ise öğretmenlerinden öğrencilerine şeklinde gerçekleştiğini ifade etmektedir. Çocuğun kültürel değerleri tanıması, bilmesi ve onu miras olarak kabul etmesi çevresiyle etkileşimde bulunduğu anda başlamaktadır. Çocuğun içinde bulunduğu toplumun yaşam tarzı, düşünceleri ve değerleri hakkında bilgi edindiği an kültürel miras eğitime karşı bilinçli olmanın başladığı zamandır (Çulha-Özbaş, 2014). Dolayısıyla kültürel miras eğitimi erken yaşlardan itibaren tüm eğitim kademelerinde örtük ya da doğrudan verilmektedir. Bu çalışmayla da eğitim alanında yapılan lisansüstü çalışmalarının değerlendirilmesi, kültürel mirasın eğitim alanındaki durumunun ortaya konması açısından bu çalışmayı değerli kılmaktadır. Alanyazında kültürel miras eğitime yönelik “kültürel miras”, “farkındalık”, “eğitim” ve “tanıtım” anahtar kavramlarına (Halaç ve Bademci, 2021), 1990-2020 Şubat dönemi arasında yapılan kültürel miras konusundaki tezlerin incelenmesine (Çelebi, Çiftsüren ve Dilek, 2020) ve kültürel miras aktarımıyla ilgili yapılan tezlerin analizine (Çağlayan, Kutlu ve Çekinmez, 2022) yönelik çalışmaların olduğu görülmektedir. Yöntem olarak çalışmalar birbirlerine benzerlik gösterse de içerik ve konu bakımından hem birbirlerinden hem de yapılan bu çalışmadan farklılık göstermektedir. Bu çalışmada kültürel miras eğitimiyle ilgili eğitim alanında yapılan çalışmaların yıl sınırlaması olmadan değerlendirilmesi diğer çalışmalardan farklılaşmaktadır. Eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi amacıyla yapılan bu çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

4st International Congress of Social Science, Innovation & Educational Technologies

1. Değerlendirilen tezlerin yayım yılına ilişkin dağılımı nasıldır?
2. Değerlendirilen tezlerin anabilim/bilim dalına ilişkin dağılımı nasıldır?
3. Değerlendirilen tezlerin yayım türüne ilişkin dağılımı nasıldır?
4. Değerlendirilen tezlerin araştırma yöntemine ilişkin dağılımı nasıldır?
5. Değerlendirilen tezlerin araştırma örneklemeine ilişkin dağılımı nasıldır?
6. Değerlendirilen tezlerin veri toplama araçlarına ilişkin dağılımı nasıldır?
7. Değerlendirilen tezlerin veri analiz yöntemine ilişkin dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Betimsel tarama modelinde gerçekleştirilen bu çalışma da eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Betimsel araştırmalar; olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışır. Bu sayede onları iyi anlayabilme, gruplayabilme olanağı sağlanır ve aralarındaki ilişkiler saptanmış olur (Kaptan, 1998). Bu çalışmada doküman incelemesi tekniğinden yararlanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması planlanan olgu veya olgularla bilgiler sunan yazılı materyallerin analiz edilmesi olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Ayrıca doküman incelemesi, araştırmaya zaman açısından kolaylık sağlamanın yanında araştırılan konuya doğrudan yoğunlaşılmasını da sağlamaktadır (Ekiz, 2020).

Veri Toplama Aracı

Eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi için araştırmacı tarafından hazırlanan ve uzman görüşü alınan form ile çalışmaya ilişkin veriler toplanmıştır. Hazırlanan formun içeriğinde “yayım yılı”, “anabilim dalı”, “yayım türü”, “araştırma yöntemi”, “veri toplama araçları”, “araştırma örneklemeine” ve “veri analiz yöntemi” başlıkları yer almaktadır. Araştırmanın güvenilirliğini artırmak için değerlendirilen çalışmaların sınıflandırılmasında araştırmacı dışında iki uzmanın daha görüşlerine başvurulmuş, tartışılmış ve sınıflandırmalara ilişkin nihai karar verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Ulusal Tez Merkezi veri tabanında detaylı tarama kısmında konu “Eğitim ve Öğretim” seçilerek ve “kültürel miras” kelimesi tez adında aratılarak ortaya çıkan tezler incelenmiştir.

4st International Congress of Social Science, Innovation & Educational Technologies

Ayrıca gelişmiş tarama kısmında aranacak kelimeler kısmına “kültür” ve “miras” yazılmış, arama tipi kısmı da “içinde geçsin” seçilerek tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda “Eğitim ve Öğretim” ile ilgili yapılan çalışmalar incelenmiş, ilk taramada olmayan lisansüstü çalışmalar da değerlendirilecek çalışmalar kapsamına alınmıştır. Yapılan tarama sonucunda Ocak 2023 itibarıyla 51 tez çalışmasına ulaşılmış ve bu çalışmalar değerlendirilmiştir. Bu çalışmada, elde edilen verilerin değerlendirilmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan 51 tez çalışması tasnif edilerek sekiz temel kategori altında analiz edilmiştir. Analiz sonucunda 51 tez çalışmasının 8’inin (6 yüksek lisans tezi, 2 doktora tezi) kuramsal çalışma olmasından sadece “yayın yılı”, “anabilim dalı” ve “yayın türü” başlıklarında değerlendirilmeye alınmış olup diğer başlıklarda değerlendirilmeye alınmamıştır. Betimsel analiz, araştırma sürecinde kullanılan görüşme, gözlem ya da belge gibi veri toplama araçlarında bulunan soru veya konu temelinde yapılan analizdir (Ekiz, 2020). Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğin sağlanmasında araştırmacı dışında iki uzman daha değerlendirmede bulunmuş, araştırmacı ve uzmanlar arasında görüş birliği sağlanmıştır. Bazı çalışmalarda örneklem seçim şeklinin belirtilmediği görülmüştür.

Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamına alınan çalışmaların değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir.

İncelenen Çalışmaların Yayın Yılına İlişkin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların yayım yılına ilişkin dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışmaların Yayım Yılına İlişkin Dağılımı

Yayım Yılı	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	f
2023	1	-	1
2022	6	-	6
2021	7	-	7
2020	2	2	4
2019	12	1	13
2018	4	2	6
2017	2	-	2
2016	1	-	1
2015	2	1	3
2014	3	-	3
2012	2	-	2
2011	-	1	1
2010	1	-	1
2008	1	-	1
Toplam	44	7	51

4st International Congress of Social Science, Innovation & Educational Technologies

Tablo 1'e göre, eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmalar değerlendirildiğinde, tez çalışmalarının en fazla 2019 yılında 12 yüksek lisans ve 1 doktora olmak üzere toplam 13 çalışmanın yapıldığı görülmüştür. En az çalışmaların ise, 2023, 2016, 2011, 2010 ve 2008 yıllarında yapıldığı bulunmuştur. Eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmalara bakıldığında 2019 yılı ve sonrasında yapılan çalışmalar toplam çalışmaların büyük çoğunluğunu oluşturduğu görülmüştür.

İncelenen Çalışmaların Anabilim/Bilim Dalına İlişkin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların anabilim/bilim dalına ilişkin dağılımı Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Çalışmaların Anabilim/Bilim Dalına İlişkin Dağılımı

Anabilim/Bilim Dalı	Bilim Dalı	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	f
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi	Sosyal Bilimler Eğitimi	22	2	24
Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi	Sosyal Bilimler Eğitimi			
İlköğretim Sosyal Bilimler Öğretmenliği	Sosyal Bilimler Eğitimi			
Türkçe Eğitimi	Türkçe Eğitimi	3	1	4
İlköğretim	Türkçe Eğitimi			
Güzel Sanatlar Eğitimi	Resim-İş Eğitimi	5	2	7
Resim-İş Öğretmenliği	Resim-İş Eğitimi			
Resim	Resim-İş Eğitimi			
Türk Halk Bilimi	Türk Halk Bilimi	3	1	4
Halk Bilimi	Türk Halk Bilimi			
Sınıf Öğretmenliği	Sınıf Eğitimi	2	-	2
Temel Eğitim	Sınıf Eğitimi			
Arkeoloji		2	-	2
Klasik Arkeoloji				
İlköğretim		2	-	2
Kültürel Miras Yönetimi		1	-	1
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi		1	-	1
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi		1	-	1
Türk Dili ve Edebiyatı		-	1	1
Yaşam Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi		1	-	1
Anadolu Medeniyetleri ve Kültürel Miras Yönetimi		1	-	1
Toplam		44	7	51

Tablo 2'ye göre, eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmalar değerlendirildiğinde, en fazla çalışmanın sosyal bilgiler eğitimi bilim dalında yapıldığı bulunmuştur. Doktora tez düzeyinde yapılan çalışmaların ise, sosyal bilgiler eğitimi, Türkçe eğitimi, resim-iş eğitimi, Türk halk bilimi ve Türk dili ve edebiyatı bilim/anabilim dallarında yapıldığı görülmüştür.

İncelenen Çalışmaların Yayım Türüne İlişkin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların yayım türüne ilişkin dağılımı Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Çalışmaların Yayım Türüne İlişkin Dağılımı

Yayım Türü	f
Yüksek Lisans Tezi	38
Doktora Tezi	5
Toplam	43

Tablo 3'e göre, eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmalar değerlendirildiğinde, 38 yüksek lisans ve 5 doktora tez çalışmalarına ulaşılmıştır. Lisansüstü çalışmalar incelendiğinde, daha çok yüksek lisans tez düzeyinde çalışmalarının olduğu ortaya çıkmıştır.

İncelenen Çalışmaların Araştırma Yöntemine İlişkin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların araştırma yöntemine ilişkin dağılımı Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Çalışmaların Araştırma Yöntemine İlişkin Dağılımı

Araştırma Yöntemi	Yüksek Lisans T.	Doktora Tezi	Toplam
Nicel	Tarama	-	11
	Deneysel	1	
Nitel	Durum Çalışması	1	26
	Olgu Bilim	-	
	Nitel Araştırma	-	
	Doküman İncelemesi	1	
Karma	Gömülü	-	4
	Açıklayıcı	1	
	Açımlayıcı	1	
Alanyazın Derleme	1	-	1
Eylem Araştırması	2	-	1

Tablo 4'e göre, eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmalar değerlendirildiğinde, çalışmaların çoğunluğunun (f=26) nitel araştırma yöntemleriyle yapıldığı bulunmuştur. Araştırmacıların nitel araştırma yöntemlerinden sonra nicel araştırma yöntemlerini (f=11) tercih ettikleri görülmektedir. İncelenen yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarından nicel, nitel ve karma yöntemlere göre yapılan çalışmaların olduğu görülmüştür. Ayrıca alanyazın derleme ve eylem araştırmasına yönelik yüksek lisans tez çalışmalarının yapıldığı bulunmuştur.

İncelenen Çalışmaların Araştırma Örneklemine İlişkin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların araştırma örneklemeine ilişkin dağılımı Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Çalışmaların Araştırma Örneklemine İlişkin Dağılımı

Araştırma Örnekleme		Yüksek Lisans T.	Doktora Tezi	Toplam
Örneklem Grubu	Öğrenci	15	3	18
	Öğretmen	10	-	10
	Yetişkinler	1	-	1
	Öğretmen Adayı	1	1	2
	Dokümanlar	14	1	15
Örneklem Seçim Şekli	Rastgele	6	1	7
	Kolay Ulaşılabilir Durum	8	-	8
	Tipik Durum	-	2	2
	Ölçüt örnekleme	7	1	8
	Maksimum Çeşitlilik	1	-	1
	Belirtilmemiş	16	1	17

Bazı çalışmalarda birden fazla örneklem grubuna yer verilmiştir.

Tablo 5'e göre eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmalar değerlendirildiğinde, örneklem grubu olarak en fazla öğrencilerle (f=18) çalışıldığı, örneklem şekli olarak da en çok ölçüt ve kolay ulaşılabilir durum örnekleme şekillerinin (f=8) kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca 16 yüksek lisans tez çalışmasında ve 1 doktora tez çalışmasında örneklem seçim şeklinin belirtilmediği görülmüştür.

İncelenen Çalışmaların Veri Toplama Araçlarına İlişkin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların veri toplama araçlarına ilişkin dağılımı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Çalışmaların Veri Toplama Araçlarına İlişkin Dağılımı

Veri Toplama Araçları		Yüksek Lisans T.	Doktora Tezi	Toplam
Görüşme	Yarı Yapılandırılmış	16	1	20
	Odak Grup	1	2	
Anket	Likert	2	-	6
	Açık Uçlu	1	-	
	Çoktan Seçmeli	1	-	
	Diğer (Kapalı uçlu, çevrimiçi)	2	-	
Ölçek		4	3	7
Dokümanlar		14	2	16
Gözlem		3	1	4
Başarı Testi		4	2	6
Diğer (Öz değerlendirme, Kontrol listesi, Günlükler)		5	-	5

Bazı çalışmalarda birden fazla veri toplama aracı kullanılmıştır.

Tablo 6'ya göre eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmalar değerlendirildiğinde, veri toplama araçları olarak en çok görüşmelerden (f=20)

4st International Congress of Social Science, Innovation & Educational Technologies

yararlanılmıştır. Ayrıca kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan çalışmalarda araştırmacıların dokümanlardan da önemli ölçüde (f=16) yararlandıkları bulunmuştur. Araştırmacıların yaptıkları çalışmalarda en az gözlem tekniğini veri toplama aracı olarak kullandıkları görülmüştür.

İncelenen Çalışmaların Veri Analiz Yöntemine İlişkin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların veri analiz yöntemine ilişkin dağılımı Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Çalışmaların Veri Analiz Yöntemine İlişkin Dağılımı

Veri Analiz Yöntemi		Yüksek Lisans T.	Doktora Tezi	Toplam
Nicel Veri Analizleri	Betimsel	3	-	15
	Kestirimsel	9	3	
Nitel Veri Analizleri	İçerik Analizi	16	2	38
	Betimsel Analiz	9	-	
	Doküman Analizi	8	-	
	Tematik analiz	1	2	

Bazı çalışmalarda birden çok veri analiz yöntemi kullanılmıştır.

Tablo 7’ye göre eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmalar değerlendirildiğinde, en fazla nitel veri analiz yöntemlerinin (f=38) kullanıldığı görülmüştür. Değerlendirilen çalışmalarda da araştırmacıların en çok nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi (f=18) yaptıkları bulunmuştur. Araştırmacıların nicel veri analizlerinden betimsel analiz yöntemi ile nitel veri analiz yöntemlerinden tematik analiz yöntemini en az (f=3) kullandıkları görülmüştür. Doktora tez çalışmalarında yapılan analiz yöntemlerinin daha üst düzey analiz yöntemleri olduğu söylenebilir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların en fazla 2019 yılında yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. En az çalışmaların ise, 2023, 2016, 2011, 2010 ve 2008 yıllarında yapıldığı görülmüştür. Eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmalara bakıldığında 2019 yılı ve sonrasında yapılan çalışmalar toplam çalışmaların büyük çoğunluğunu oluşturduğu görülmüştür. Çağlayan, Kutlu ve Çekinmez’in (2022) yapmış oldukları çalışmada da en fazla 2019 yılına ait tez çalışmalarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında yapılan diğer çalışmalar (Çelebi, Çiftsüren ve Dilek, 2020; Halaç ve Bademci, 2021; Ertek ve Şahin, 2021) da bu çalışmayı destekler niteliktedir.

Kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların en fazla çalışmanın sosyal bilgiler eğitimi bilim dalında yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Doktora tez düzeyinde yapılan çalışmaların ise, sosyal bilgiler eğitimi, Türkçe eğitimi, resim-iş eğitimi, Türk halk bilimi ve

4st International Congress of Social Science, Innovation & Educational Technologies

Türk dili ve edebiyatı bilim/anabilim dallarında yapıldığı görülmüştür. Demiral ve Saatçı (2019) ile Çelebi, Çiftsüren ve Dilek (2020) tarafından yapılan çalışmalarda tezlerin hazırlandığı bilim dalında Mimarlık Ana Bilim Dalının ilk sırada olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak Çağlayan, Kutlu ve Çekinmez (2022) tarafından kültürel miras aktarımına yönelik yapılan çalışmada incelenen tezlerin daha çok eğitimle ilgili olduğu bulunmuştur. Halaç ve Bademci (2021) tarafından yapılan çalışmada da en fazla tezin eğitim ve öğretim alanında yer aldığı görülmüştür.

Eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların büyük çoğunluğunun yüksek lisans tez çalışmaları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Değerlendirilen lisansüstü çalışmaların sadece 5'inin de doktora tez çalışmaları olduğu bulunmuştur. Araştırmacıların eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili daha çok yüksek lisans düzeyinde çalışma yapmayı tercih ettiği söylenebilir. Çağlayan, Kutlu ve Çekinmez (2022), Halaç ve Bademci (2021), Çelebi, Çiftsüren ve Dilek (2020) tarafından yapılan çalışmalarda da en fazla yüksek lisans tez çalışmalarının olduğu bulunmuştur.

Eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların çoğunluğunun nitel araştırma yöntemleriyle yapıldığı bulunmuştur. Araştırmacıların nitel araştırma yöntemlerinden sonra nicel araştırma yöntemlerini tercih ettikleri görülmektedir. İncelenen yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarından nicel, nitel ve karma yöntemlere göre yapılan çalışmaların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca alanyazın derleme ve eylem araştırmasına yönelik yüksek lisans tez çalışmalarının yapıldığı bulunmuştur. Alanyazında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan çalışmaların incelendiği çalışmalarda (Çağlayan, Kutlu ve Çekinmez, 2022; Çelebi, Çiftsüren ve Dilek, 2020) da en fazla nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı görülmüştür.

Eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmalarda örneklem grubu olarak en fazla öğrencilerle çalışıldığı, örneklem şekli olarak da en çok ölçüt ve kolay ulaşılabilir durum örnekleme şekillerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca örneklem seçim şeklinin belirtilmediği hem yüksek lisans hem de doktora tez çalışmalarının olduğu görülmüştür.

Kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmalarda veri toplama araçları olarak en çok görüşmelerden yararlanılmıştır. Ayrıca kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan çalışmalarda araştırmacıların dokümanlardan da önemli ölçüde yararlandıkları bulunmuştur. Araştırmacıların yaptıkları çalışmalarda en az gözlem tekniğini veri toplama aracı olarak kullandıkları görülmüştür. Halaç ve Bademci (2021) tarafından yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak en fazla görüşme yönteminin tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

4st International Congress of Social Science, Innovation & Educational Technologies

Eğitim alanında kültürel miras eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmalarda en fazla nitel veri analiz yöntemlerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Değerlendirilen çalışmalarda da araştırmacıların en çok nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi yaptıkları bulunmuştur. Araştırmacıların nicel veri analizlerinden betimsel analiz yöntemi ile nitel veri analiz yöntemlerinden tematik analiz yöntemini en az kullandıkları görülmüştür. Doktora tez çalışmalarında yapılan analiz yöntemlerinin daha üst düzey analiz yöntemleri olduğu söylenebilir.

Çalışma sonuçları kapsamında, eğitim alanında kültürel miras eğitime yönelik doktora düzeyinde çalışmaların yapılması önerilebilir. Kültürel miras eğitime ilkökul düzeyinde değinildiği düşünüldüğünde bu düzeyde daha fazla çalışmanın yapılması önerilebilir. Ayrıca değerlendirilen çalışmaların sonuçları ve önerilerini de inceleyen çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Aslan, Z., & Ardemagni, M. (2006). *Introducing young people to the protection of heritage sites and historic cites*. Roma: MAXTUDIO, ICCROM.
- Batmaz, O. (2022). Examination of primary school students' sensitivities and opinions on cultural heritage. *International Online Journal of Education and Teaching (IOJET)*, 10(1), 604-623.
- Çağlayan, E., Kutlu, Ş. & Çekinmez, Ş. (2022). Kültürel miras aktarımı ile ilgili lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 8(2), 155-164.
- Çankaya, E. (2006). *Somut olmayan kültürel mirasın müzecilik bağlamında korunması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Çelebi, B., Çiftsüren, D., & Dilek, S. E. (2020). Türkiye’de “kültürel miras” konusunda yapılan tezlerin bibliyometrik analizi. *Journal of Current Debates in Social Sciences*, 3(1), 10-19.
- Çulha Özbaş, B. (2014). *İlköğretim sosyal bilgiler derslerinde kültürel miras eğitimi*. M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler eğitimi içinde* (ss. 743-762). Ankara: Pegem Akademi.
- Demiral, N.Ö., & Saatçı, G. (2019). Kültürel miras konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Eurasian Education & Literature Journal*, Özel Sayı, 7-19.
- Diker, O., & Deniz, T. (2017). *Coğrafya ve tarih perspektifinden somut kültürel miras ve Türkiye*. Ankara. PegemA
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayınları.
- Ertek, Ş., & Şahin, M.T. (2021). Sualtı kültür mirası araştırmaları hakkında bibliyometrik bir analiz. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (11), 77-92.

- George, J. M., & Jones, G. R. (2008). *Understanding and managing organizational behavior*. New Jersey: Prentice Hall.
- Halaç, H. H., & Bademci, F. (2021). Kültürel miras: sistematik literatür incelemesi. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 172-190.
- Howard, P. (2003). *Heritage: Management, interpretation, identity*. New York: Continuum.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Tekışık Yayınları.
- Scovazzi, T. (2015). *Intangible cultural heritage as defined in the 2003 UNESCO convention*. In Cultural Heritage and Value Creation (pp. 105-126). Springer, Cham.
- Sidekli, S., & Karaca, L. (2013). Sosyal bilgiler öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin öğretmen adayı görüşleri. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (5), 20-38.
- Türk Dil Kurumu [TDK]. (2019). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.